

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVIŠTĚ STŘEDNÍCH
ČECH V PRAZE

Krajský úřad Středočeského
kraje
Odbor kultury a památkové péče
Zborovská 81/11
150 00 PRAHA 5, SMÍCHOV

Váš dopis čj. / ze dne: 031200/2024/KUSK, SPIS:SZ_029455/2024/KUSK/3 keebyyf

Naše čj.: NPU-321/19316/2024

Vyřizuje: Maděrová

Spisový znak: 820.1

Praha 19. 3. 2024

Věc: NKP Zámek Kačina (správní obvod obce Kutná Hora), Platanový mostek na parc.č. 1316 a 1361, restaurování kamenických a litinových prvků

Písemné vyjádření odborné organizace státní památkové péče k žádosti podle § 14 odst. 6 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Předmět žádosti:

Dne 29. 2. 2024 jsme obdrželi Vaši žádost o písemné vyjádření k plánovanému restaurování kamenických a litinových prvků Platanového mostku na pozemcích parc.č. 1316 a 1361 v k.ú. Nové Dvory u Kutné Hory, který je částí národní kulturní památky Zámek Kačina.

Přílohy žádosti:

- Kopie žádosti o závazné stanovisko ze dne 26. 2. 2024
- Dokumentace „Nálezová zpráva a technologický záměr na restaurování litinové výplně poprsních zídek „Platanového mostku“ v zámeckém parku NKP Kačina“, zpracovaná 16. 9. 2023 Josefem Koláčným, Bratčice 75, 286 01 Čáslav a Lukášem Janotou, DiS., Krchleby 56, 286 01 Čáslav
- Dokumentace „Restaurátorský průzkum a záměr na restaurování kamenných prvků Platanového mostku v parku Státního zámku Kačina“, zpracovaná 7. 12. 2020 Jarmilem Plachým, ak.soch., Novákových 375/5, 180 00 Praha 8

Charakteristika věci:

Mostek je situován v areálu zámku v parku, západně od hlavní budovy. Je tvořen jedním mostním obloukem o překlenutí 5,1 m. Z čelní strany je klenba tvořena kamennými klenáky, nad jejím vrcholem je nízký fronton. Mostek je vyzděn z lomového kamene, průčelní zdi a klenba z kamenných kvádrů. Zábradlí mostku je tvořené kamennými pilířky, soklem a litinovou výplní v podobě vegetabilních rozvilin. Centrální výplně původně řešené jako odlitky stylizovaných delfínů dnes na mostě chybí. Jsou však zachovány v depozitu. Stávající madlo je dřevěné bez profilací. Na obou stranách jsou při uvozujících pilířcích připojeny nákolníky.

Popis zamýšlených prací:

Restaurování kamenných prvků bude spočívat v dokončení restaurátorského průzkumu, očištění od hrubých nečistot, prekonsolidaci organokřemičitany, biocidním ošetření, omytí nízkotlakou vodní párou, odstraňování a zeslabování krust (zábaly na bázi hydrogenuhličitanu amonného s buničinou), celkovém zpevnění organokřemičitany, plastickém doplnění chybějících částí minerálním tmelem (dle potřeby bude použita nerezová armatura), osazení demontovaných prvků na románskou maltu a nerezové trny. Nedochované prvky a jejich části budou doplněny jako sekané repliky z kutnohorského vápence s ručně sekaným povrchem. Dále bude provedeno přespárování, lokální barevná retuš, preventivní biocidní ošetření a hydrofobizace. Dle výsledků doplňujícího průzkumu dojde k provedení čtyř chybějících váz.

Litinová výplň bude demontována a odvezena do dílny, kde bude proveden doplňkový průzkum barevnosti. Dále bude provedeno mechanické čištění od korozních produktů (strojové pískování), pasivace povrchu, svaření poškozeného odlitku metodou MMA (obalená elektroda), vybroušení svarů, vytmelení velkých pórů, provedení vzorků vrchní povrchové úpravy a základního suříkového nátěru, opětovná montáž. Středový motiv delfínů bude nově odlit ze šedé litiny, odlitek bude cizelován. Dále bude provedena povrchová úprava formou suříkového nátěru a vrchních nátěrů v odsouhlaseném odstínu. Na závěr dojde k zpětné montáži výplně na architekturu.

Současný stav poznání dotčených chráněných kulturně historických hodnot:

Zámek Kačina je národní kulturní památkou rejstř. č. ÚSKP 240, kulturní památkou rejstř. č. ÚSKP 46551/2-1096, je situován v plošně chráněném území – památková zóna rejstř. č. ÚSKP 2377 – Žehušicko, ochranné pásmo rejstř. č. ÚSKP 3116 – Ochranné pásmo kolem zámku Kačina, obec Mikuláš. Mobiliární fond zámku Kačina je zapsán pod rejstř. č. ÚSKP 10628/32-7187. Předmětem ochrany je areál zámku - zámek čp. 51 (včetně vchodu do konírny), domek zahradníka, kočárovna, ohradní zeď při domku zahradníka, domek správce, nádvoří se zahradní úpravou, park, opěrná zídka, opěrná zeď s nikou a schodištěm, kaplička, podstavec květinové mísy, platanový mostek s platany, květinová mísa, vjezdová vrata I., vjezdová vrata II. a pozemky vymezeného areálu v katastru Svatý Mikuláš, v katastru Svatá Kateřina u Svatého Mikuláše a v katastru Nové Dvory.

Zámek vznikl v letech 1802-1823 uprostřed obory Kačín, kterou Chotkové vlastnili od roku 1764. Projekt hrabě Jan Rudolf Chotek svěřil drážďanskému architektu Christianu Franzi Schurichtovi (1753-1832). V roce 1808 převzal stavbu Jan Filip Joendl. Právě s ním je spojován i dochovaný archivní plán Platanového mostku. Litinovou výplň odlila slévárna v Hořovicích. Současně s vlastní zámeckou stavbou probíhala i úprava přilehlého anglického parku založeného roku 1789. Zahradu dotvářely romantické dřevěné stavby (švýcarská chata, poustevna, uhlířská a rybářská chatrč, kaplička, domek s biliárem, anglický dům a templ), ale i vodopád a další vodní díla. Tyto prvky se však nedochovaly. O to větší pozornost je třeba věnovat objektům, které zachované in situ dále dotvářejí charakter tohoto mimořádného komplexu a právě mezi ně náleží i projednávaný mostek.

Vyhodnocení žádosti:

Národní památkový ústav na základě prostudování předložených podkladů a znalosti situace konstatuje, že zamýšlené práce:

-budou v souladu se zájmem ochrany výše uvedených kulturně historických hodnot za těchto podmínek:

1. Před zahájením prací bude svoláno vstupní jednání za účasti provádějících **restaurátorů** a zástupce památkové péče (NPÚ).

2. Po provedení čištění bude vypracováno grafické vyhodnocení stavu díla, které bude následně součástí závěrečné restaurátorské zprávy.
3. V případě litiny bude odebrán a laboratorně vyhodnocen vzorek k upřesnění stratigrafie povrchových úprav. Vyhodnocení bude podkladem pro stanovení nátěrového systému, konkrétní odstín finální barevnosti bude předložen k posouzení formou zkoušek nátěru přímo na materiálu (nikoliv jako standardní vzorník barev).
4. Čištění kovu musí být prováděno tak, aby nedošlo k poškození a úbytkům vlastního materiálu, což navržené pískování může způsobit. Vzhledem k významu památky je vhodnější provádět klasické ruční čištění, případně odzkoušet různé typy abraziva.
5. V případě doplňování kamenných částí bude konzultována míra doplnění i způsob (kamenické doplňky/doplňování tvárnou směsí-umělým kamenem). Budou upřesněny a konzultovány profilace jednotlivých prvků. Způsob opravy povrchu bude předložen ke schválení na základě zkoušek. Spárování bude provedeno vápennou maltou.
6. Budou provedeny zkoušky navrhovaných postupů, které budou předloženy k posouzení zástupcům památkové péče.
7. Vlastník památky bude pravidelně svolávat kontrolní dny.
8. Předání ukončených prací se uskuteční v rámci komise za účasti zástupce vlastníka, NPÚ ÚOPSC a zástupce výkonného orgánu památkové péče.
9. V rámci řízení bude předáno NPÚ ÚOP SČ originál závěrečné restaurátorské zprávy zpracované v rozsahu stanoveném Vyhláškou č. 66/1988 k provedení zákona č. 20/ 1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, k archivování.

Zdůvodnění:

Ad 1: Vstupní jednání je osvědčeným nástrojem k upřesnění detailů a harmonogramu provádění prací.

Ad 2: Grafické vyhodnocení díla se zaznamenáním defektů, starších vysprávek apod. Je důležitým informačním zdrojem o stavu památky do budoucna a také standardní součástí závěrečné restaurátorské zprávy.

Ad 3: Povrchová úprava projednávaných litinových prvků má zásadní vliv nejen na jejich vlastní prezentaci, ale zároveň na celý objekt. Potvrzení vizuálního průzkumu laboratorním zjištěním je tedy pro věrohodnost finální podoby mostku zásadní. Ověření skladby nátěru umožní navázat v rámci obnovy na historické řešení. Odzkoušení finálního nátěru formou vzorku je osvědčeným nástrojem k nalezení optimálního odstínu.

Ad 4: Jedná se o uměleckořemeslný prvek, proto by veškeré použité postupy během obnovy měly respektovat technickou a výtvarnou strukturu originálu, nikoliv do ní zasahovat. Pískováním může dojít k větším celoplošným či lokálním zásahům do materiálu.

Ad 5: Provedení veškerých doplňků je třeba přizpůsobit charakteru doplňovaného prvku i celého objektu a to nejen ve větších celcích, ale také v konkrétních detailech tak, aby nedošlo ke zkreslení.

Ad 6: Některé restaurátorské postupy není možné blíže specifikovat před zahájením prací, proto je třeba ověřit jejich vhodnost na základě zkoušek. Tyto práce mají zásadní vliv na finální podobu památky. Nepochopením výtvarných a formálních slohových specifík může dojít k výrazným dezinterpretacím a tím i k narušení kulturně historických hodnot díla.

Ad 7: Konání kontrolních dnů je ověřeným způsobem efektivního památkového dohledu nad průběhem prací.

Ad 8: V rámci ukončení prací je třeba účast všech zainteresovaných stran z důvodu posouzení kvality provedených prací i nastavení konkrétního následného ochranného režimu.

Ad 9: Závěrečná restaurátorská zpráva je důležitým informačním materiálem o provedeném restaurování a zároveň i podkladem pro péči o památku v budoucnu.

Dovolujeme si Vás požádat o zaslání závazného stanoviska ihned po jeho vydání, a to z důvodu nezbytné znalosti jeho výroku pro další sledování akce v souladu se zákonem o státní památkové péči.

Ing. Jan Žižka
ředitel